

kollekciók mutatják a nemzetközi kulturális orientálódást. Külföldi klasszikusok és modernek, eredetiben és fordításban mind kaphatók. Gide, Ibanez, Unamuno, Pirandello, Strindberg, Schnitzler, Wedekind, régebbi és egészen új oroszok művei, külföldi írók, művészek, vezető emberek levelezése, emlékiratai, külföldi városok, műemlékek monografiái, szakkönyvek: minden szem előtt van. *Cseh antológia*, prózai munkák szemelvényei, a most jubiláló William Blake kötetét mellett hevernek. Az ugyancsak cseh Čapek *Rur* című darabja hónapokon keresztül ment Londonban, miután — kedvező angol útibenyomásairól írt könyve igen nagy példányszámban kelt el. Az utóbbi két évben egy munkának sem volt olyan általános sikere, mint a müncheni Feuchtwänger *Jud Süß* regényének, amiről olyan kritikus, mint Arnold Bennet mondta, hogy a század legjobb történelmi regénye.

*

Minden ismert, minden kapható. Még egy magyar eredetű könyv is. A könyvkereskedő szerint érdekelte a közönséget, mert az író távoli hazájának valóban borzalmas viszonyait ismertette és sokat fáradt népe sorsának javításán. Eredetileg 1918-ban a Pravda-ban megjelent cikkeket gyűjti össze ez a füzet az International Library 15. számában. Címe: *Revolutionary Essays*. Ára: 7 penny. Szerzője: Ku ű Béla.

(Páris.)

Szekula Ágnes.

FUTTBALL-FÖLÉNY.

Majdnem meglincselték az amszterdami nagy meccs egyiptomi bíróját . . . *Előjúló sirógörcsben letrengő nézők* előtt végsőkig elkesenedett harcban verte tönkre Uruguay Németország futballcsapatát . . . Sorozatos dűrvaságok rontották le a mérkőzés minden szépségét . . . A németek mindenáron győzni akartak, ezért a stadionba fölvonult 40.000 főnyi közönségnek közel a fele német volt . . . A hatalmas német sziget trombitákkal, kürtökkel, és kereplőkkel pokoli zajt csapott, a 20.000 német torok 90 percen át állandóan buzdította, hajszolta a csupa robusztus játékosokból álló német gárdát, amelynek kapitánya a százkilós Kalb volt . . . Csodálatos energiával startoltak a német csatárok. Mindent elsöprő lendülettel igyekeztek azonnal eredményt elérni és közben nem röstelték testi enejüket is kihasználni . . . A tizenharmadik percben Castro felvágja Webert. A német közönség mint egy ember ugrik föl a tribünökön és hatalmas füttykoncerttel tiltakozik Castro ellen . . . A német center a felhőkbe vágja a kitűnő labdát. Dühöng a német tábor. Idegességét fokozza az is, hogy a lassanként frontba kerülő délamerikai csatársor sorozatos támadásainak leszerelésében Kalb kifulladás . . . A német közönség kétségbeesik, *többen előjúlóknak, mások sirógörcsbe esnek* . . . Kalb felbukik, mert a délamerikai csatár művésziesen elgáncsolja. Kalb felugrik és dühében Petrone arcába bokszol. Örült hangzavar támad, még a hollandok és uruguayak is a bíró ellen lázonganak . . . Tüntetés, újabb kiáltások és végül botrány. A szünetben olyan a német csapat öltözője, mint az örültek háza. A játékosok képtelenek leülni, mert az örjögő német drukkerek minden talp-alattnyi helyet lefoglalnak. Kalb könnyezik, ami még jobban felizgatja az embereket. Erős kiakadások hangzanak el bíró és az ellenfél ellen . . . A sokezer

német futballrajongó elénekli a *Deutschland über alles*-t . . . Szinte ielbőszülve folytatják a németek a játékot. Kíméletlenül vágják fel az eléjük került játékosokat, Uruguay azonban egyelőre nem veszi át a dúrva játékestilust . . . A bravuros uruguayi csatárt hat trickjéért játékosársai ölelik és csókolják . . . Stuhlfa ut állandóan a 16-os vonalon ugrádozik, ami a végsőkig fölzigatja a német kedélyeket . . . A harminckettedik percben nagy kavardás támad a német kapu előtt. Közben Ce a hátulról *vadul beleugrik* Bei erbe, kiállításra azonban elmarad . . . A német közönség lelkesedése leírhatatlan. Sokan sírnak örömiükben . . . Ami ezután következik, annak semmi köze a futballhoz. A negyedik percben Ce a-t *ügy-ütk-vesén, hogy elterül a földön* . . . A vad játék folyik tovább. Nas a z z i össze-csap Richard Hof m a n -nal, aki kifeszített lábbal beleerug Nas a z z i térdébe, úgy, hogy az a földre esik. Közben azonban Hof m a n n *arcába vág* az öklével . . . Hof m a n n a saját lábán megy le, de a véres Nas a z z i-t úgy kell levinni. Válaszul az utolsó percben a néger Piriz lerugja P ö t t i n g e r-t. A német játékosok szabadrugást reklamálnak és bár „kézzelfoghatólag“ próbálják a bírót ítéletre kényszeríteni, az hajthatatlan marad. Még egy perc, de ez az egy perc a durvaságok egész tömegét mutatja . . . Végre megszólal a nagy harc végét jelző füttyszó. A közönség egyöntetűen pfujolja a győztes csapatot és a bírót . . . A meccs után, amelyben Németország elvázott, Jus s u f bírót egy étteremben, ahol vacsorázott, egy berohanó német csapat csaknem meglincselte. Ez történt Amszterdamban 1928 június 3 án . . .

A fenti tudósítást, amit szóról-szóra írtunk ki a *Nyolcórai Ujság* június-5.-i számából, futballrajongó és a *kultúrtőlönyre* haragos folyóirataink szíves figyelmébe ajánljuk. Szomorú volna, ha ennek a tömeghisztériának szelleme lenne úrrá Európa fölött. Szomorú volna, ha a sport-örület jelentené Európának a jövőbevezető utat. Szomorú volna, ha a kulturát kidribliznék a százkilós Kal bok és ha a boxcsatárok dirigálnák az iskolapolitikát. Ma már úgyis odajutottunk, hogy a tömegek lelki élményét a futballmeccsek és más gladiatori multságok adják meg. Elképzelhetni, hogy az ilyen izgalmakhoz szokott közönség aztán az irodalomban is hasonló ponyvaélményeket fog követelni magának.

Valamikor századokon át vitatkozott Európa közvéleménye azon, hogy az irodalom erkölcstelen intézmény-e és hogy ki kell-e zárni a költöket az ideális államból. Ma már az a téma lenne aktuális, vajjon a sport nem éleszti-e a káros szenvedélyeket és vajjon produkál-e olyan *katharizist*, amely megszabadít bennünket ezektől a káros szenvedélyektől . . .

(Pest-Csikágó.)

Garзда Péter.